



ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΝΤΟΥΡΟΣ

ΤΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΣΕ ΠΙΝΑΚΕΣ

Β' Έκδοση Βελτιωμένη

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΣΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΚΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΙΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΖΗΤΗ

Πρόλογος

Το βιβλίο αυτό αποτελεί μια βελτιωμένη έκδοση του Συντακτικού της αρχαίας ελληνικής γλώσσας σε πίνακες που κυκλοφόρησε τον Οκτώβριο του 2000. Η επανέκδοσή του κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να καλύψει πιο σωστά και μεθοδικά, με περισσότερες ασκήσεις και πιο σωστά κατανεμημένες, το ήδη πλούσιο συντακτικό υλικό που διέθετε η προηγούμενη έκδοση. Και αυτό γιατί ο γράφων, μέσα από τη διδασκαλία, διέκρινε αυτή την αναγκαιότητα, η οποία υπηρετεί με μεγαλύτερη συνέπεια τον αρχικό στόχο που είναι να επισημάνει αλλά και να παρουσιάσει με τρόπο εύληπτο και ευκολοδιάβαστο τα βασικά συντακτικά φαινόμενα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Η ύλη του παραμένει διαρθρωμένη σε ενότητες, από τις οποίες το πρώτο μέρος περιλαμβάνει πίνακες που αντιστοιχούν τη θεωρία με τα οικεία της παραδείγματα, το δεύτερο μέρος εμβαθύνει στα συντακτικά φαινόμενα, φωτίζοντάς τα πολύπλευρα με παρατηρήσεις και σημειώσεις ενώ στο τρίτο μέρος παρατίθενται για εμπέδωση ασκήσεις, που αναφέρονται στα συντακτικά της φαινόμενα.

Συνολικά το βιβλίο περιέχει 79 ασκήσεις (η πρώτη έκδοση περιελάμβανε 40 ασκήσεις) και 2133 παραδείγματα, που προσφέρουν πλουσιότατο υλικό για διδασκαλία στο διδάσκοντα, για άσκηση και τριβή με την ύλη στο μαθητή. Στο τέλος του βιβλίου δίνονται απαντήσεις σε όλες τις ασκήσεις που παρατίθενται κατά ενότητες.

Η πρωτοτυπία της συγγραφικής αυτής προσπάθειας έγκειται κυρίως στο ότι η θεωρία δίνεται κατ' αντιστοιχία με το παράδειγμά της. Έτσι ο μαθητής την αντιλαμβάνεται, την κατανοεί αλλά και την αφομοιώνει άμεσα. Πέρα όμως απ' αυτό, η διάκριση των βασικών γνώσεων για κάθε συντακτικό φαινόμενο (πρώτο μέρος κάθε ενότητας) από την εμβάθυνση στο φαινόμενο αυτό με επιπλέον παρατηρήσεις σε ειδικότερες περιπτώσεις (δεύτερο μέρος κάθε ενότητας) καλύπτει τις ανάγκες τόσο του αρχάριου, όσο και εκείνου που αναζητά τη γνώση της δομής του λόγου με υψηλές απαιτήσεις. Τέλος, οι απαντήσεις επιτρέπουν στους μαθητές να ελέγξουν το κατά πόσο αντιμετώπισαν με επιτυχία τις προτεινόμενες ασκήσεις.

Το κύριο βάρος όμως της επανέκδοσης δόθηκε στην ταξινόμηση των ασκήσεων. Αυτές για κάθε συντακτικό φαινόμενο διακρίνονται σε δύο ομάδες ενώ κριτήριο κατάταξης σ' αυτές αποτέλεσε ο βαθμός δυσκολίας. Έτσι οι ασκήσεις της πρώτης ομάδας αφενός προσεγγίζονται ευκολότερα από το μαθητή και μπορούν να διδάσκονται στις μικρότερες τάξεις αφετέρου εξυπηρετεί το συνάδελφο καθηγητή. Επιπλέον έγινε προσπάθεια να συμπεριληφθούν στις ασκήσεις παραδείγματα από τα ήδη γνωστά στους μαθητές αρχαιοελληνικά κείμενα του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Λαμβανομένου υπόψη αυτού αλλά και της όλης διάρθρωσης της ύλης, το συγκεκριμένο βιβλίο είναι κατάλληλο να λειτουργήσει και ως μία μέθοδος αυτοδιδασκα-

λίας για τους μαθητές που από μόνοι τους θέλουν να εντρυφήσουν στη δομή του αρχαίου λόγου. Αυτονόητο είναι βέβαια ότι η συγγραφική αυτή προσπάθεια φιλοδοξεί να λειτουργήσει και ως μια πρόταση προς το διδάσκοντα για μεθοδική διδασκαλία του συντακτικού της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Με την προσδοκία ότι το βιβλίο αυτό θα αποβεί χρήσιμο σε μαθητές και συναδέλφους φιλολόγους, εύχομαι καλή επιτυχία στο έργο τους.

Σεπτέμβριος 2004

Περιεχόμενα

Βασικοί Όροι της Πρότασης

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	15
ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ (απλό – επιρρηματικό – προληπτικό – γενικής έννοιας).....	18
Γενική κατηγορηματική.....	23
Συμφωνία του κατηγορούμενου με το υποκείμενο.....	23
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	25
Ρήματα	25
Σύνταξη του ρήματος.....	26
Με αιτιατική	26
Άμεσο και έμμεσο αντικείμενο – Με γενική.....	28
Με δοτική.....	31
Ρήματα με δύο αιτιατικές.....	33
Ρήματα με αιτιατική και δοτική.....	34
Ρήματα με αιτιατική και γενική.....	34
Ρήματα με γενική και δοτική.....	35

Προσδιορισμοί

Ομοιόπτωτοι – Ετερόπτωτοι – Επιρρηματικοί

ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	39
Παράθεση.....	39
Επεξήγηση	41
Επιθετικός προσδιορισμός	44
Κατηγορηματικός προσδιορισμός	45
ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΙ και ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	49
Η γενική από ουσιαστικά, επίθετα, αντωνυμίες, αριθμητικά, επιρρήματα, επιφωνήματα.....	49
Η γενική ως επιρρηματικός προσδιορισμός.....	54
Η δοτική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός.....	59
Η δοτική ως επιρρηματικός προσδιορισμός	61
Η αιτιατική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	66
Η αιτιατική ως επιρρηματικός προσδιορισμός	66

Δοτική προσωπική – Σύγκριση – Αίτιο – Χρόνος – Εγκλίσεις – Είδη του ἄν – Απρόσωπα ρήματα – Ρηματικά επίθετα

ΔΟΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ	71
ΣΥΓΚΡΙΣΗ	74
β' όρος σύγκρισης.....	74
Παράλειψη του β' όρου	75
Ενίσχυση του συγκριτικού και υπερθετικού	75

Σύνταξη του υπερθετικού	75
ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΙΠΙΟΥ (αναγκαστικό - τελικό - ποιητικό)	78
ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	80
ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	81
Α. Οριστική	81
Β. Υποτακτική	82
Γ. Ευκτική	82
Δ. Προστακτική	83
ΕΙΔΗ ΤΟΥ «άν»	86
ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ και ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ	89
ΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ	92
σε -τεος	92
σε -τος	93

Απαρέμφατο – Μετοχή (επιθετική – κατηγορηματική – επιρρηματική)

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	97
Διάκριση του απαρεμφάτου με βάση τη μετάφραση και το άρθρο	97
Άναρθρο απαρέμφατο	98
Το άναρθρο απαρέμφατο ως αντικείμενο	99
Έναρθρο απαρέμφατο	104
Υποκείμενο του απαρεμφάτου	104
Το κατηγορούμενο στην ταυτοπροσωπία και ετεροπροσωπία	105
ΜΕΤΟΧΗ	107
Επιθετική μετοχή	107
Διάκριση της επιθετικής μετοχής	107
Κατηγορηματική μετοχή	109
Επιρρηματική μετοχή	116
Χρονική	116
Αιτιολογική	118
Τελική	119
Υποθετική	121
Εναντιωματική	122
Τροπική	123
ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ	127
Συνημμένη μετοχή	127
Απόλυτη μετοχή	127

Δευτερεύουσες προτάσεις

Αναφορική Έλξη – Ευθείες Ερωτηματικές Προτάσεις

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	133
Ειδικές προτάσεις	133
Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις	135
Μερικής άγνοιας – Πώς εισάγονται	135
Ενδοιαστικές προτάσεις	137
ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	141

Αιτιολογικές προτάσεις	141
Τελικές προτάσεις	142
Συμπερασματικές προτάσεις	144
Υποθετικές προτάσεις.....	145
Υποθετικοί λόγοι.....	145
Λανθάνοντες υποθετικοί λόγοι.....	150
Εναντιωματικές ή παραχωρητικές προτάσεις.....	151
Χρονικές προτάσεις.....	152
Σύνταξη του <i>πρίν</i>	153
ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	159
Απλές αναφορικές προτάσεις – Ονοματικές	159
Αναφορικές επιρρηματικές προτάσεις.....	160
Αναφορικές παραβολικές προτάσεις.....	163
ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΕΛΞΗ.....	165
ΕΥΘΕΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	167

Πλάγιος Λόγος

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΥΘΥ ΣΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ	173
Η υπόθεση στον πλάγιο λόγο.....	177
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ ΣΤΟΝ ΕΥΘΥ	179
Ανάλυση δυνητικού απαρεμφάτου ή μετοχής.....	180
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	187
<i>Βιβλιογραφία</i>	<i>237</i>

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

	Ερώτηση	Απάντηση
1) υποκείμενο	16	189
2) κατηγορούμενο	20	190
3) >>	22	191
4) γενική κατηγορηματική	24	191
5) αντικείμενο – σύνταξη του ρήματος με αιτιατική	27	192
6) >> >> >> >> >> >>	27	193
7) αντικείμενο – σύνταξη του ρήματος με γενική	30	193
8) αντικείμενο – σύνταξη του ρήματος με δοτική.....	32	194
9) αντικείμενο – δίπτων ρημάτων	35	195
10) παράθεση – επεξήγηση.....	42	196
11) επιθετικός – κατηγορηματικός.....	46	197
12) επιθετικός – κατηγορηματικός (ονοματικοί ομοιόπτωτοι προσδ.).....	47	199
13) επιθετικός – κατηγορηματικός (παραθέσεις σε δευτερεύουσες προτάσεις).....	48	199
14) ετερόπτωτοι - επιρρηματικοί προσδιορισμοί (γενική).....	55	199
15) ετερόπτωτοι - επιρρηματικοί προσδιορισμοί (είδος γενικής)	56	200
16) ετερόπτωτοι - επιρρηματικοί προσδιορισμοί (ιδιαίτερο είδος γενικής).....	57	201
17) ετερόπτωτοι - επιρρηματικοί προσδιορισμοί (γενικές αντικειμενικές – υποκειμενικές).....	58	201
18) ετερόπτωτοι προσδιορισμοί (δοτική ως ετερόπτωτος)	60	202
19) ετερόπτωτοι προσδιορισμοί (δοτική ως επιρρηματικός).....	63	202
20) ετερόπτωτοι προσδιορισμοί (δοτική ως επιρρηματικός).....	64	203
21) ετερόπτωτοι προσδιορισμοί (δοτική ως επιρρηματικός).....	65	203
22) ετερόπτωτοι - επιρρηματικοί προσδιορισμοί (αιτιατική).....	68	204
23) δοτική προσωπική.....	72	205
24) β' όρος σύγκρισης	76	206
25) εκφορά του αιτίου	79	207
26) εκφορά του χρόνου.....	80	207
27) εγκλίσεις	83	208
28) εγκλίσεις	85	209
29) είδη του <i>άν</i>	87	209
30) απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις	90	210
31) ρηματικά επίθετα	93	210
32) άναρθρο απαρέμφατο	101	211
33) υποκείμενο του άναρθρου απαρεμφάτου.....	103	212
34) έναρθρο απαρέμφατο.....	105	213
35) επιθετική μετοχή	108	214
36) κατηγορηματική μετοχή – ρήμα εξάρτησης	112	214
37) κατηγορηματική μετοχή – δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις	113	215
38) μετοχή με ρήμα	114	215
39) δευτερεύουσες προτάσεις σε κατηγορηματική μετοχή	114	215
40) επιθετικές – κατηγορηματικές μετοχές.....	115	216
41) επιρρηματική – χρονική μετοχή.....	117	217
42) επιρρηματική – αιτιολογική μετοχή.....	119	217

	<i>Ερώτηση</i>	<i>Απάντηση</i>
43) τελική μετοχή	120	217
44) δευτερεύουσες προτάσεις σε μετοχή.....	120	218
45) δευτερεύουσες προτάσεις σε μετοχή.....	122	218
46) επιρρηματική μετοχή είδος	123	218
47) είδος μετοχής	125	220
48) είδος μετοχής	126	220
49) απόλυτη μετοχή.....	128	220
50) ειδικές προτάσεις	134	221
51) πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις.....	136	221
52) ενδοιαστικές προτάσεις.....	138	222
53) ονοματικές προτάσεις.....	139	222
54) τελικές προτάσεις αναγκαστικές.....	143	223
55) τελικές προτάσεις	143	224
56) συμπερασματικές προτάσεις	145	224
57) υποθετικές προτάσεις.....	148	224
58) υποθετικές προτάσεις	149	225
59) υποθετικοί λόγοι.....	149	225
60) λανθάνοντες υποθετικοί λόγοι	150	225
61) εναντιωματικές ή παραχωρητικές προτάσεις.....	152	226
62) χρονικές προτάσεις	154	226
63) χρονικές προτάσεις – εκφορά	155	226
64) δευτερεύουσες προτάσεις	156	227
65) υποθετικές προτάσεις – είδος υποθετικού λόγου (ει, εάν, αν, ήν)	157	228
66) υποθετικές προτάσεις.....	158	229
67) αναφορικές προτάσεις – ονοματικές	159	229
68) αναφορικές προτάσεις – επιρρηματικές	162	230
69) αναφορική έλξη	166	230
70) ευθείες ερωτηματικές προτάσεις	167	231
71) προτάσεις που εισάγονται με τα <i>ότι, ό,τι, ός, όστις, μή</i>	168	231
72) από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο	175	232
73) από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο	176	233
74) η υπόθεση στον πλάγιο λόγο.....	177	233
75) από τον πλάγιο λόγο στον ευθύ	182	234
76) από τον πλάγιο λόγο στον ευθύ	183	234
77) από τον πλάγιο λόγο στον ευθύ	183	234
78) από τον πλάγιο λόγο στον ευθύ	185	235
79) από τον πλάγιο λόγο στον ευθύ	186	236



ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ



Το υποκείμενο μιας απλής πρότασης είναι το πρόσωπο ή το πράγμα για το οποίο γίνεται λόγος μέσα σ' αυτήν.

ΣΕ ΤΙ ΠΤΩΣΗ ΤΙΘΕΤΑΙ	ΤΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> • Ονομαστική, όταν το ρήμα βρίσκεται σε μια από τις τέσσερις εγκλίσεις (οριστική, υποτακτική, ευκτική, προστακτική). 	<ul style="list-style-type: none"> ◀ ουσιαστικό ◀ επίθετο (συνήθως έναρθρο) ◀ αντωνυμία ◀ αριθμητικό ◀ έναρθρη μετοχή ◀ έναρθρο απαρέμφατο 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>Ἡ Ἀσία</i> ἀντοῖς πολεμία ἦν. ▶ <i>Οἱ πολλοὶ</i> τὴν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι. ▶ <i>Φεύγουσι καὶ οἱ θρασεῖς.</i> ▶ <i>Τίς</i> οἶδεν εἰ κάτω εὐαγγή ἐστιν τάδε. ▶ <i>Οἱ τριάκοντα</i> ἦσαν τύραννοι. ▶ <i>Οἱ πλείοντες</i> ἦσαν πολλοί. ▶ <i>Τὸ γὰρ περισσὰ πράσσειν</i> οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα. ▶ <i>Εἰκός</i> ἐστι ἡμᾶς τὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ <i>ἐλπίζειν</i> ἠπιώτερα ἔξειν.
<ul style="list-style-type: none"> • Ονομαστική, όταν είναι υποκείμενο απαρεμφάτου και έχουμε ταυτοπροσωπία. 	<ul style="list-style-type: none"> ◀ ἀναρθρο απαρέμφατο ◀ ονομαστική πρόταση <ul style="list-style-type: none"> ♦ ειδική ♦ πλάγια ♦ ενδοιαστική ♦ αναφορική 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>Δηλόν</i> ἐστι <i>ὅτι</i> τοῖς ἡμαρτηκόσι τὰ τοιαῦτα ἀμαρτήματα <i>οὐκ ἐστιν</i> ἀπολογία. ▶ Ἀπορεῖται <i>πότερόν ἐστι</i> τὸ ἀγαθὸν μαθητὸν ἢ ἐθιστόν. ▶ <i>Κίνδυνός ἐστι μὴ γένωνται</i> μετὰ τῶν πολεμίων. ▶ <i>Μακάριός ἐστιν ὅστις</i> οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει. ▶ <i>Οἱ πάλαι</i> ἦσαν ἀνδρεῖοι. ▶ <i>Οἱ μὲν</i> οὐκ ἤλθον, <i>οἱ δ'</i> ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν. ▶ <i>Τὸ γνῶθι σαυτόν</i> ἐστιν ἀρετὴ.
<ul style="list-style-type: none"> • Αιτιατική, όταν είναι υποκείμενο απαρεμφάτου και έχουμε ετεροπροσωπία. 	<ul style="list-style-type: none"> ◀ ἐπίρρημα με ἄρθρο ◀ σύνδεσμος με ἄρθρο 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>Εἰς</i> τὸν οὐρανὸν ἀναβήσονται οὐρανοὶ. ▶ <i>Ὑπὲρ</i> τῆς γῆς ἔσονται ἕρημοι. ▶ <i>Ὑπὲρ</i> τῆς γῆς ἔσονται ἕρημοι.
<ul style="list-style-type: none"> • Σε οποιαδήποτε πτώση, όταν είναι υποκείμενο μετοχής. 	<ul style="list-style-type: none"> ◀ ἄρθρο (το) και ολόκληρη φράση ◀ εἰς, ἀμφί, περί, πρός, ὑπέρ + αιτιατική (χρόνος ή ποσό κατά προσέγγιση). ◀ ἐπί + αιτιατική (έκταση) ◀ κατά + αιτιατική (χωρισμός ή διανομή). 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>Ἐφονεύθησαν εἰς ὀκτακοσίους.</i> ▶ Τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος <i>ἐπὶ μέγα</i> κατέπεσε. ▶ <i>Καθ' ἐκάστους</i> ἔκαλουντο Ἕλληνες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

☞ **Γενικά** ως υποκείμενο μπορεί να τεθεί και κάθε μέρος του λόγου ή οποιαδήποτε έκφραση, αρκεί να ισοδυναμεί με ουσιαστικό.

Εὐδαιμον μὲν οὖν καὶ θεοφιλές, εἴ τῳ ταῦτα πάντα θεῶν τις ἀπέδωκεν.

☞ Το ρήμα *ἐστί* ως προσωπικό - συνδυετικό παίρνει υποκείμενο όχι έναρθρο απαρέμφατο αλλά άναρθρο και συνοδεύεται από κατηγορούμενο ή γενική κατηγορηματική.

Τὰ μέλλοντα **προγιγνώσκειν** οὐ τῆς ἡμετέρας φύσεώς ἐστιν.

Τῶν νικόντων ἐστί καὶ τὰ ἑαυτῶν **σφάζειν** καὶ τὰ τῶν ἠττημένων **λαμβάνειν**.

☞ Ορισμένες φορές απρόσωπα ρήματα παίρνουν ως υποκείμενο ομόρριζη έννοια, όταν αναλύονται: *δεῖ* (ένδεια), *μέλει* (μέλησις), *μεταμέλει* (μεταμέλεια), *μέτεστι* (μετουσία) κ.ά.

Οὐ **μέτεστι** Κορινθίους Ἐπιδάμνου (οὐ μετουσία ἐστί Κορινθίους Ἐπιδάμνου).

☞ Τα απρόσωπα ρήματα (εκτός από τα *δεῖ*, *χρή*) συνοδεύονται συνήθως από δοτική προσωπική, απ' την οποία σε αιτιατική πτώση παίρνουμε το υποκείμενο του απαρεμφάτου που εξαρτάται από το απρόσωπο.

Χαλεπὸν **πατρὶ** καὶ **μητρὶ** παίδων στερηθῆναι (Υ του στερηθῆναι: **πατέρα** καὶ **μητέρα**).

☞ **ΠΡΟΣΟΧΗ:** Το υποκείμενο των απαρεμφάτων *δεῖν*, *χρῆναι*, *ἀνάγκη εἶναι*, όταν εξαρτάται από τα ρήματα *οἶμαι*, *ἠγοῦμαι*, *φημί* και εἶναι το ίδιο, μπαίνει σε πτώση ονομαστική, παρότι μεσολαβεῖ απρόσωπο.

Οὗτοι οἶονται δεῖν **λέναι** ὠπλισμένοι (οὗτοι : υποκ. του **λέναι**).

☞ Όταν το υποκείμενο του ρήματος εἶναι γένους ουδετέρου και πληθυντικού αριθμού, το ρήμα μπαίνει στο τρίτο ενικό πρόσωπο: το φαινόμενο αυτό λέγεται **αττική σύνταξη**.

Αὐτοῖς ἀγγέλλεται **τὰ περὶ Λάμπρακον**.

ΑΣΚΗΣΗ 1 Να βρείτε τα υποκείμενα των ρημάτων και των ρηματικών τύπων.

ΟΜΑΔΑ Α'

⇒ Απάντηση σελ. 189

- 1) Νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν.
- 2) Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμών ἐστιν ἡ εὐσέβεια.
- 3) Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.
- 4) Τὸ φυλάξαι τ' ἀγαθὰ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι ἐστι.
- 5) Τὸ νικᾶν αὐτὸν πασῶν νικῶν πρώτη καὶ ἀρίστη.
- 6) Οἱ ἐπτὰ ἔλεγον.
- 7) Πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ φαίνονται.
- 8) Πόρρω τῶν πραγμάτων ἐστὶν ὅστις οἶεται τοὺς ἄλλους κοινῇ τι πράξειν ἀγαθόν.
- 9) Ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ ἀπεκρίνατο.
- 10) Δῆλόν ἐστι ὅτι Μέγαρο ἀφέστηκεν.
- 11) Ἀπέθανον περὶ τοὺς πεντακοσίους.
- 12) Πρὸς ἐσπέραν ἦν.
- 13) Ἐκατέρου τῶν τειχῶν κατεσκάφη ἐπὶ δέκα στάδια.
- 14) Οὐκ ἐστι τοῦ ἦθους τοῦ ὑμετέρου κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον νόμον.
- 15) Δεινὸν ἦν καθ' ἕκαστον τῶν πραγμάτων.
- 16) Δῆλόν ἐστι ὅτι συμμάχων δεῖσεται.
- 17) Προσῆκει ὑμῖν τιμωρεῖν τὸν Ἀγόρατον.
- 18) Φόβος ἐστὶ μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν.
- 19) Χαλεπὸν ἐστὶ τὰς παρούσας συμφορὰς λόγῳ κουφίσει.
- 20) Ἐξεστὶν ὑμῖν εὐδαίμοσι γενέσθαι.
- 21) Οὐ σὺ μόνος οὐδὲ οἱ σοὶ φίλοι ταύτην τὴν δόξαν περὶ θεῶν ἔσχετε.
- 22) Κύρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς.

- 23) Προσῆκει ὑμῖν ἀγαθοῖς εἶναι τὰ πολέμια.
 24) Τὰ ἔθνη ταῦτα τῇ πόλει πολέμια ἦν.
 25) Τὰ μὲν γὰρ ταχέως ἀπολείπει, τὰ δὲ πάντα τὸν χρόνον παραμένει.
 26) Τοὺς μὲν γὰρ ἰδιώτας ἐστὶ πολλὰ τὰ παιδεύοντα.
 27) Οὕτως ἔχει σοι ταῦτα.
 28) Ἐπειτα μήτηρ καὶ γυνὴ πλεκταῖσιν ἀρτάναισιν λωβᾶται βίον.
 29) Καλόν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν.
 30) Τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 31) Ἐκδέτους δὲ χρῆ γυναικάς εἶναι τάσδε μὴδ' ἀνεμίνας.

ΟΜΑΔΑ Β'

► Απάντηση σελ. 189

- 1) Ἀλλ' ἢ τυραννὶς πολλὰ τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ κάξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἅ βούλεται.
 2) Σὺ μὲν γὰρ παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπχειρῶ, καὶ σοὶ μὲν ἀκμὴ φιλοσοφεῖν, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ.
 3) Εἶναί τινα ἐλεύθερον ἀντάξιόν ἐστι τῶν πάντων χρημάτων.
 4) Οὐ θαυμαστόν εἰ μὴ τούτων ἐνεθυμήθησαν;
 5) Ἐφασαν τοὺς στρατιώτας εἰς τοῦτο τρυφῆς ἐλθεῖν ὥστ' οὐκ ἐθέλειν πίνειν.
 6) Ὡς δ' αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προῦχώρει, αὐτοὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.
 7) Μᾶλλον δ' ἅπαντος προσδεῖ τοῦ πόρου.
 8) Οὐ μεταμέλει μοι τούτου.
 9) Καὶ γάρ, ὅτ' ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελείᾳ ἐκινδυνεύετο.
 10) Ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσιν τὴν πόλιν ἀρχαιοτέραν εἶναι.
 11) Ἐβουλεύοντο σύμπαντες καὶ καθ' ἑκάστους.
 12) Τοῖς ἄκουσιν ἀμαρτάνουσι μέτεστι συγγνώμης.
 13) Δεῖ χρημάτων.
 14) Ὅστ' ἐξ ἅπαντων τούτων εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίγνεσθαι.
 15) Πρέπει γὰρ τοὺς παῖδας ὥσπερ τῆς οὐσίας οὕτω καὶ τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν.
 16) Σὺ δ' εἰπέ μοι μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως, ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
 17) Οὐ γὰρ τι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ' ἀείποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.
 18) Φανήσεται δ' ὁ πρυτανεύσας ταῦτα τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφηρημένος.
 19) Τοὺς ἀμφισβητοῦντας τοῦ φρονεῖν καὶ φάσκοντας εἶναι σοφιστὰς προσῆκει διαφέρειν καὶ κρείττους εἶναι τῶν ἰδιωτῶν.
 20) Πρὸς ὀλιγαρχομένους οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω.
 21) Αἰσχρὸν γὰρ τοὺς μὲν γραφεῖς ἀπεικάζειν τὰ καλὰ τῶν ζώων, τοὺς δὲ παῖδας μὴ μιμεῖσθαι τοὺς σπουδαίους τῶν γονέων.
 22) Ἀλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 23) Οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
 24) Ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς Κῦρος ἐτελεύτησε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ Ἕλληνες ἐκοιμήθησαν οἰόμενοι τὰ πάντα νικᾶν καὶ Κῦρον ζῆν, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.
 25) Τὰ μὲν μικρὰ ράδιον τοῖς λόγοις ὑπερβαλέσθαι, τῶν δὲ χαλεπὸν τοῦ μεγέθους ἐφικέσθαι.



ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ



ΑΠΛΟ: Είναι το όνομα που αποδίδει στο υποκείμενο (άλλοτε στο αντικείμενο) μία ιδιότητα ή ποιότητα.

Φιλοκλῆς ἦν **στρατηγός** τῶν Ἀθηναίων.

Ὁ Κριτίας τῶ Θηραμένει **ὀμογνώμων** τε καὶ **φίλος** ἦν.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟ: Είναι το επίθετο (πάντα) που συμφωνεί **τυπικά** στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση με το υποκείμενο (ή το αντικείμενο), ουσιαστικά όμως προσδιορίζει το ρήμα και ισοδυναμεί με επίρρημα.

Ἄλλαι ἑπτὰ πλήρεις νῆες ἀνήχθησαν **ἀθρόαι**.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ: Προλαβαίνει και αποδίδει **προκαταβολικά** στο υποκείμενο (ή στο αντικείμενο) μια ιδιότητα που πρόκειται να αποκτήσει, όταν ολοκληρωθεί εκείνο που σημαίνει το ρήμα.

Ὁ ἄνεμος ἐκπνεῖ **μέγας**.

Εἷς τις ὑπὸ τοῦ δήμου ἐτράφη **μέγας**.

ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ: Είναι το επιθετικό κατηγορούμενο που μπαίνει σε ουδέτερο γένος ενικού αριθμού, όταν το υποκείμενο είναι όνομα γενικής έννοιας, αρσενικού ή θηλυκού γένους και συνήθως πληθυντικού αριθμού.

Αἰ μεταβολαὶ **λυπηρόν**.

Τοῦτ' ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη.

Πονηρόν ὁ συκοφάντης.

ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ	ΤΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<p>ΑΠΛΟ</p> <ul style="list-style-type: none"> • εἰμί, ὑπάρχω, τυγχάνω, διατελῶ, ἔφυν, πέφυκα. • Όσα έχουν τη σημασία του εκλέγεσθαι διορίζεσθαι (αἰωροῦμαι, χειροτονοῦμαι, ἀποδείκνυμαι, λαγχάνω). • Όσα έχουν τη σημασία του καλεῖσθαι - ὀνομάζεσθαι. 	<ul style="list-style-type: none"> ◀ ουσιαστικό ◀ επίθετο ◀ αντωνυμία ◀ μετοχή ◀ αριθμητικό ◀ ἀναρθρο απαρέμφατο ◀ επίρρημα ◀ οποιοσδήποτε εμπρόθετος ◀ ολόκληρη πρόταση 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ἐγὼ εἰμί ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ▶ Οἰκιστῆς ἐγένετο Φαλῖος. ▶ Οὗτοι εἰσὶ ἀδικώτατοι. ▶ Φίλιππος ἐγένετο τηλικούτος. ▶ Αἰδῆς ἐστὶν ὁ παύσων τούσδε τὸν γάμον ἐμοί. ▶ Οἱ στρατιῶται ἦσαν δισχίλιοι. ▶ Τὸ σιγᾶν ἐστὶ σωφρονεῖν. ▶ Ἡ πόλις ἦν πλησίον. ▶ Οὗτος ἦν ἐν τῶ φανερῶ. ▶ Φίλιππος ἐστὶν ὅ,τι ἂν εἴποι τις. ▶ Ἀνυπόδητος καὶ ἀχίτων διατελεῖς. ▶ Ἔφυμεν γυναῖκες. ▶ Θηραμένης ἠρέθη στρατηγός. ▶ Δημοσθένης οὐκ ἔλαχε τειχοποιός. ▶ Οὗτοι κληθήσονται νομοθέται. ▶ Ἦρα προσηγορεύετο Διὸς δάμαρ.

ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ	ΤΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> • Όσα έχουν τη σημασία του νομίζεσθαι. • Τα μεταποιητικά <i>γίνομαι, καθίσταμαι, αποβαίνω, ἐκβαίνω</i>. • Τα ενεργητικά κλητικά και δοξαστικά παίρνουν κατηγορούμενο του αντικειμένου. • Τό χρῶμαι συντάσσεται και με δύο δοτικές από τις οποίες η δεύτερη είναι κατηγορούμενο της πρώτης. 		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ταῦτα νομίζεται ἄθλα. ▶ Σοφοῖς ὀμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσει σοφός. ▶ Οὗτος κατέστη εὐεργέτης. ▶ Οὐκ αἰσχύνομαι ξύμπλουν ἐμαντὴν τοῦ πάθους ποιουμένη. ▶ Κρίνασα ἢ πόλις ἀνεπικλητότερον εἶναι Ἀγησίλαον καὶ τῷ γένει καὶ τῇ ἀρετῇ τοῦτον ἐστήσατο βασιλέα. ▶ Χρήσασθε δὴ παραδείγματι τῇ βουλῇ τοῦ Ἀρείου Πάγου.
ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟ		
<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε ρήμα και κυρίως όσα δηλώνουν κίνηση. 	<ul style="list-style-type: none"> ◄ επίθετο (σπάνια ουσιαστικό) που δηλώνει χρόνο, τρόπο, τάξη, τόπο και σκοπό. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Οἱ Ἕλληνες κατέβαινον εἰς τὰς κόμας σκοταῖοι. ▶ Ἀνήγοντο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι. ▶ Ὑμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐπλανώμεθα δυστυχεῖς. ▶ Ἐπὶ πρώτους ἂν ὑμᾶς στρατεύσαιεν οἱ Θηβαῖοι. ▶ Ἐκ Περσῶν βοηθός ἡμῖν ὠρμήθης.
<p>Επίθετα που λειτουργούν ως επιρρηματικά κατηγορούμενα είναι τα εξής: <i>ἐκῶν, ἐκούσιος, ἐθελοντής, ἄκων, ἄσμενος, χρόνιος, ὄρθριος, ἐναντίος, ἀντιπρόσωπος, ὄρκιος, ὑπόσπονδος, ὑπαίθριος, σκοταῖος, αἰφνίδιος, μέσος, πρώτος, πρότερος, ὕστατος, ὕστερος, τελευταῖος, τριταῖος, πελάγιος, ἀπότομος.</i></p>		
ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ		
<ul style="list-style-type: none"> • Τα ρήματα <i>αἶρομαι, ἀυξάνομαι, τρέφομαι, παιδεύομαι, ῥέω, πνέω, ἐκδιδάσκομαι</i> και κάθε ρήμα που δηλώνει εξέλιξη του υποκειμένου. 	<ul style="list-style-type: none"> ◄ Είναι επίθετο και μεταφράζεται με συμπερασματική πρόταση. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Χρῆ παιδας ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς. ▶ Ἀντίπατρος ἐτράφη βασιλεύς. ▶ Θῆβαι οὐκ ἐπαίδευσάν σε κακόν. ▶ Κρέων τοὺς Ἀργείων νεκροὺς ἔρριψεν ἀτάφους.

🌀 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

☞ Το κατηγορούμενο κανονικά δεν έχει άρθρο.

ΕΝΑΡΘΡΟ ΕΙΝΑΙ

- ♦ όταν δηλώνει μια **γνωστή** ιδιότητα του υποκειμένου.
Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητής μου.
- ♦ όταν δηλώνει ότι το υποκείμενο είναι **πραγματικά** αυτό που σημαίνει το κατηγορούμενο.
Οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων καὶ ὁ ἀνδρεῖος.

☞ Το **εἰμί** δεν είναι συνδεδετικό:

- α) όταν είναι υπαρκτικό.
Ἔστι Θεός.
- β) όταν λειτουργεί απρόσωπα.
Ἐξεστι Λακεδαιμονίοις ἀσχημονεῖν.
- γ) όταν συνιστά περιφραση.
Οὐκ ἔστιν ὅστις = οὐδεὶς.

☞ Όταν πρόκειται να δηλωθεί το **περίπου** ή **ποσό κατά προσέγγιση** το κατηγορούμενο – όπως και το υποκείμενο – εκφέρεται εμπρόθετα : *εἰς, ἀμφί, περί, ὑπέρ + αιτιατική.*
Οἱ περικόψαντες τοὺς Ἑρμᾶς εἰσὶν εἰς τριακοσίους.

➤ ΑΣΚΗΣΗ 2 Στα παρακάτω παραδείγματα να σημειωθούν τα διάφορα είδη των κατηγορουμένων.

ΟΜΑΔΑ Α'

➡ Απάντηση σελ. 190

- 1) Οἱ Λακεδαιμόνιοι πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι κατέστησαν.
- 2) Ὁ Σόλων ἐστὶ νομοθέτης.
- 3) Οὗτοί εἰσι ἄμολογηκότες.
- 4) Τοῦτ' ἐστὶν ἡ ῥητορική.
- 5) Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.
- 6) Γυνὴ χρηστή πηδάλιον ἐστ' οἰκίας.
- 7) Τὸ πάλαι οὐκ ἐστὶ νῦν.
- 8) Παρετάξαντο τὰς ναῦς μετεώρους.
- 9) Οἱ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἰσὶν.
- 10) Οἱ πελτασταὶ ἦσαν περὶ τοὺς χιλίους.
- 11) Οἱ μισθοφόροι ἦσαν εἰς μυρίους.
- 12) Οὗτός ἐστιν ὁ προδότης με.
- 13) Οὗτός ἐστιν ὁ ἄδικος.
- 14) Οἱ γηράσκοντες δυσμαθεῖς ἀποβαίνουσιν.
- 15) Φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ ὡς νῶν ἀπεχθὴς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο.
- 16) Εἴλεσθε ἐκεῖνον πρεσβευτήν.
- 17) Ἐπτὰ πλήρεις νῆες ἀνήχθησαν ἀθρόαι.
- 18) Ἀποκαλοῦσι τὸν πλοῦτον ἀργυρίδιον καὶ χρυσίδιον.
- 19) Μείζων γὰρ ὁ περίβολος πανταχῇ ἐξήχθη τῆς πόλεως, καὶ διὰ τοῦτο πάντα ὁμοίως κινῶντες ἠπείγοντο.
- 20) Κατέστησεν αὐτοὺς κοινωνοὺς τῆς σοφίας.
- 21) Ὁ ἄγγελος ἀφίκετο τριταῖος.
- 22) Ταῦτα βέλτιστα ὑμῖν ὑπολαμβάνω.
- 23) Οἱ στρατηγοὶ ἐξήλθον πρῶτοι.
- 24) Τὰς ναῦς ἐκούσας παρέλαβε.
- 25) Φίλοι μᾶλλον ἀλλήλοις ἢ πολέμιοι ἐσμεν.
- 26) Ὑπερήφανον πρᾶγμα ἐστὶν ὠραία γυνή.
- 27) Τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαί ἐστι.
- 28) Ἡ πατρίς ἐστὶ φίλτατον.
- 29) Κατεκλίθη ὕπτιος.
- 30) Ὁ Φίλιππος ἤρθη μέγας.
- 31) Οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὴν ἰκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν.

- 32) Οί Κορίνθιοι ἔπεμπον ἐς τὴν Ἐπίδαμον ἄσμενοι τὴν ὠφέλειαν.
- 33) Προεῖπον Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ξένους ἀπαθεῖς ἀπιέναι· εἰ δὲ μὴ, ὡς πολεμίους χρῆ-
σεσθαι.
- 34) Αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπίδαμον ἦλθον ἄγγελοι.
- 35) Δείξεις τάχα εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
- 36) Τὸ δὲ βία τῶν πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
- 37) Εὖ τοῦτ' ἐπίστασο, ὄρκιος σοι λέγω.
- 38) Οὐχ ὑμῖν Αἰδῆς μῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν.
- 39) Εἰ δὲ τοῦ χρόνου πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω.
- 40) Ἀρώσιμοι γὰρ χατέρων εἰσὶν γυαί.

ΟΜΑΔΑ Β'

► Απάντηση σελ. 191

- 1) Δέον ἐστὶ ἐμοὶ διάδοχόν τινα μεταπέμπειν.
- 2) Οὐδὲν τῶν κτημάτων ἐὼ ἀθεράπευτον.
- 3) Ἡ κάπαπειλῶν ὧδ' ἐπεξέρχη θρασύς.
- 4) Ἦδε ὀλεῖται πλησία.
- 5) Ἡ πατρίς ἐστὶ φίλτατον.
- 6) Ἐνίων ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι.
- 7) Οὐ χρῆ ἄνθρωπον, πρὶν ἂν τελευτήσῃ, καλεῖν ὄλβιον.
- 8) Κατέστησαν ἑαυτοὺς διδασκάλους καὶ κυρίου τοσοῦτων ἀγαθῶν.
- 9) Τὸ Κύρου ὄνομα μέγιστον ἠῤῥητο.
- 10) Ὁ ποταμὸς ἐρρῶν μέγας.
- 11) Ὁ δεσπότης μου μετέωρος αἶρεται.
- 12) Ἐξεστὶ σοι μηδένα δεσπότην ἔχοντα ζῆν.
- 13) Οἱ στρατιῶται ἐν ὄπλοις ἦσαν.
- 14) Ἐπραξε ταῦτα ὡς προστάτης τοῦ δήμου.
- 15) Αἰ νῆες ἔπλευσαν βοηθοί.
- 16) Γέραν ἔμαθέ τις τὰ Ἑλληνικά.
- 17) Ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς.
- 18) Ἐχων τούτους Κύρος ἀφίκετο αἰφνίδιος.
- 19) Οἱ τούτων παῖδες ὀνομαστοὶ τραφήσονται.
- 20) Τὴν δὲ πορείαν ὥστ' ἀσφαλῆ καὶ εὐτακτον εἶναι αὐτοὶ φυλάξατε.
- 21) Ἐνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένη, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ τὰ
αὐτὰ ἐπιτηδειότατον.
- 22) Ἀθροοὶ γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις καὶ κατεπάτουν.
- 23) Νικίαν καὶ Δημοσθένη ἄκοντος τοῦ Γυλίππου ἀπέσφαξαν.
- 24) Ἀλλὰ πρῶτον μὲν μνησθήσομαι, ὦ ἄνδρες, ὁ τελευταῖον κατ' ἐμοῦ εἶπεν.
- 25) Πρὸς δὲ ὀλιγαρχομένους οὐδὲ τὴν φιλίαν νομίζω ἀσφαλῆ.
- 26) Λύσανδρος ἐξ Ἀβύδου παρέπλει εἰς Λάμψακον σύμμαχον οὖσαν Ἀθηναίων.
- 27) Αἰ μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι ἦσαν, αἰ δὲ παντελῶς κεναί.

- 28) Θεόπομπος ἀφικόμενος ἀπήγγειλε τριταῖος.

 29) Οἱ δὲ αὐτὸν ὑπεδέχοντο, τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφέντες.

 30) Μετὰ ταῦτα ἠρέθη πρεσβευτῆς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτωρ δέκατος αὐτός.

 31) Εἶπον ὅτι αὐτοκράτορες περὶ τῆς εἰρήνης ἤκοιεν.
 32) Ἐφοβοῦντο μὴ ἄπρακτοι ἤκοιεν.
 33) Τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν.
 34) Ἡμεῖς συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταὶ γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται.

 35) Ἐγένετο ἡ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος.

 36) Τί γὰρ γένοιτ' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός;
 37) Οὗτοι διαπτυχθέντες ὄφθησαν κενοί.
 38) Τὰ δὲ ἀντιτείνοντα αὐτόπρεμμα ἀπόλλυται.

ΑΣΚΗΣΗ 3 Στα παρακάτω παραδείγματα να βάλετε στη σωστή πτώση τη λέξη που είναι στην παρενθεση.

►► Απάντηση σελ. 191

- 1) Ὡστ' ἐξ ἀπάντων τούτων εἰκὸς αὐτοὺς (βελτίων) γίγνεσθαι.
 2) Τὰς μὲν ἐργασίας αὐτοῖς καθίστη (κερδαλέος), τὰς δὲ πραγματείας (ἐπιζήμιος), ἵνα τὰς μὲν φεύγωσιν, πρὸς δὲ τὰς προθυμότερον ἔχωσιν.

 3) Τοὺς ἀμφισβητοῦντας τοῦ φρονεῖν καὶ φάσκοντας εἶναι (σοφιστής) προσήκει διαφέρειν καὶ (κρείττων) εἶναι τῶν ἰδιωτῶν.
 4) Οὕτω γὰρ τοῖς μὲν οὐκ (ἀπεχθής) ἔσει, τοῖς δὲ (φίλος) γενήσει.

 5) Ἔθιξε σεαυτὸν εἶναι μὴ (σκυθρωπός) ἀλλὰ (σύννονος).

 6) Σοφία γὰρ μόνον τῶν κτημάτων (ἀθάνατος).
 7) Ὅταν μὲν γὰρ ἀποβλέψωσιν εἰς (τούς) τὰς τιμὰς καὶ τοὺς πλοῦτους καὶ τὰς δυναστείας (ἔχοντας), (ισόθεος) ἅπαντες νομίζουσι τοὺς ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντας.

 8) Τὴν ἐμὴν φιλίαν (ἀσφαλέστατος) καὶ (βεβαιότατος) εἶναι νομίζετε.

 9) Μὴ τὸ μὲν λαβεῖν (κέρδος) εἶναι νομίζετε, τὸ δ' ἀναλῶσαι (ζημία).

 10) Τοὺς χρηματισμοὺς τοὺς παρὰ τὸ δίκαιον γιγνομένους ἠγεῖσθε μὴ (πλοῦτος), ἀλλὰ (κίνδυνος) ποιήσειν. .



ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ

- **Γενική κατηγορηματική** λέγεται το κατηγορούμενο (ουσιαστικό ή ουσιαστικοποιημένη λέξη) που μπαίνει σε πτώση γενική.

ΕΙΔΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ◀ Γενική κατηγορηματική κτητική: δηλώνει τον κτήτορα του υποκειμένου. ◀ Γενική κατηγορηματική διαιρετική: φανερώνει σύνολο, μέρος του οποίου είναι το υποκείμενο. ◀ Γενική κατηγορηματική της ιδιότητας: δηλώνει ιδιότητα του υποκειμένου· είναι συνήθως αφηρημένη έννοια. ◀ Γενική κατηγορηματική της ύλης: φανερώνει την ύλη από την οποία είναι φτιαγμένο το υποκείμενο. ◀ Γενική κατηγορηματική της αξίας: δείχνει την αξία του υποκειμένου. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>Ἡ ἡγεμονία ἐστὶ τῶν πολιτῶν.</i> ▶ <i>Μεσσήνη ἐγένετο Λοκρῶν.</i> ▶ <i>Ἰπποκράτης ἐστὶ τῶν ἐπιχωρίων.</i> ▶ <i>Βίας τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἦν.</i> ▶ <i>Εἰ δέ τω δοκεῖ ταῦτα δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων πολλῶν...</i> ▶ <i>Πείσανδρος καὶ Χαρικλῆς ἔλεγον ὡς εἶη τὰ γεγενημένα οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν.</i> ▶ <i>Οἱ στέφανοι οὐ ρόδων, ἀλλὰ χρυσοῦ ἦσαν.</i> ▶ <i>Τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἦν χρυσοῦ.</i> ▶ <i>Ἡ ναῦς ἦν δύο ταλάντων.</i>



ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

- ☞ Το **κατηγορούμενο**, αν είναι **επίθετο**, συμφωνεί με το υποκείμενο στο **γένος**, τον **αριθμό** και την **πτώση**.
Οἱ θεοὶ εἰσιν ἀθάνατοι.
- ☞ Αν είναι **ουσιαστικό** συμφωνεί **υποχρεωτικά** στην **πτώση**, **τυχαία** στο **γένος** και τον **αριθμό**.
Ἡ πόλις φρούριον κατέστη.
Ἡ Δήλος ἐστὶ νῆσος.
Ἡ Πάρνης ἐστὶ ὄρος.
Οἱ Δελφοὶ εἰσιν πόλις.
- ☞ Αν το υποκείμενο είναι γενική έννοια, το κατηγορούμενο μπαίνει σε **ουδέτερο** γένος **ενικού** **αριθμού**.
Ἡ πατρίς ἐστὶ φίλτατον.
Αἱ μεταβολαὶ εἰσιν λυπηρόν.
- ☞ Αν τα υποκείμενα είναι **πολλά** **έμψυχα** του ίδιου γένους, το κατηγορούμενο μπαίνει στον **πληθυντικό** **αριθμό** και στο **γένος** των υποκειμένων.
Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοί.
- ☞ Αν τα υποκείμενα είναι **έμψυχα** διαφορετικού γένους, το κατηγορούμενο μπαίνει στον **πληθυντικό** **αριθμό** και στο **ισχυρότερο** γένος των υποκειμένων. Ισχυρότερο είναι το αρσενικό από το θηλυκό και ουδέτερο, και το θηλυκό από το ουδέτερο.
Ἡ μήτηρ καὶ τὸ παιδίον ἀγαθαί εἰσιν.
Συνεληλυθότες ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά.

☞ Αν τα υποκείμενα είναι **άψυχα**, τότε το κατηγορούμενο μπαίνει στον **πληθυντικό αριθμό** και στο **ουδέτερο γένος**.

Αιδώς και φόβος ἔμφυτα τοῖς ἀνθρώποις εἰσίν.

☞ Αν τα υποκείμενα είναι **πολλά άψυχα** και **έμψυχα**, τότε το κατηγορούμενο μπαίνει στο **γένος των έμψυχων υποκειμένων**.

Ἡ τύχη καὶ ὁ Φίλιππος ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι.

☞ ΑΣΚΗΣΗ 4 **Να βρείτε τις γενικές κατηγορηματικές και να τις κατατάξετε ανάλογα με το είδος τους.**

⇒ Απάντηση σελ. 191

- 1) Ὁ δούλος οὗτος Ἰάδμονος ἐγένετο.
- 2) Ἡ οἰκία αὕτη ἐστὶ εἴκοσι μινῶν.
- 3) Ἡ κρηπίς ἦν λίθου ξεστοῦ.
- 4) Σόλων τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἐκλήθη.
- 5) Ὁ ἀνὴρ ἐστὶ μεγάλης ἀρετῆς.
- 6) Ἐγὼ ἀγαθοῦ τρόπου εἰμί.
- 7) Ἡ οἰκία ἐστὶ ταλάντου.
- 8) Ταῦτα τὰγαθὰ τῶν κρατούντων ἐστί.
- 9) Αἱ Ἴωνικαὶ πόλεις ἦσαν Τισσαφέρνους.
- 10) Ἄπαντα τὰ καλὰ τοῦ πονοῦντος γίγνεται.
- 11) Τὸ τεῖχος ἦν εἴκοσι ποδῶν.
- 12) Ταῦτα μεγάλης δαπάνης ἐστί.
- 13) Ἡ δικαιοσύνη τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐστί.
- 14) Λακεδαιμόνιοι Χίλωνα τῶν γερόντων ἐποίησαν.
- 15) Ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ πρυτανεῖον παρίου λίθου ἦσαν.
- 16) Κλεπτῶν μὲν ἡ νύξ, τῆς δὲ ἀληθείας τὸ φῶς.
- 17) Σιγή ἐστὶ σώφρονος τρόπου.
- 18) Ἄπαντες ἦσαν τῆς αὐτῆς γνώμης.
- 19) Τὸ λέγειν ἀληθῆ ἐστὶ ἐλευθέρου ἀνδρός.
- 20) Ὑμεῖς ἐστέ πατέρων ἀγαθῶν.
- 21) Ἦν δὲ οὗτος τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατενομένων.
- 22) Ἦν τοῦτο Περιάνδρου τὸ χωρίον.
- 23) Τὸ ἄρχειν οὐ παντός.
- 24) Οἱ κίονες πεντελικοῦ μαρμάρου ἦσαν.
- 25) Ἦν δ' αὐτῶν ὁ Φαλῖνος.
- 26) Ἄ μὴ ἔθιγες μηδὲ ποιοῦ σεαυτῆς.
- 27) Οὐ τοῦ κρατοῦντος νομίζεται ἡ πόλις;
- 28) Ὡν τοῦργον Αἰδης χοί κάτω ξυνίστορες.
- 29) Ὅποτερῶν ἂν δικασθῆ εἶναι τὴν ἀποικίαν τούτους κρατεῖν.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

- Λέγεται η λέξη ή η φράση ή η πρόταση που φανερώνει πού πηγαίνει η ενέργεια του υποκειμένου του ρήματος· είναι ο όρος που συμπληρώνει άμεσα ή έμμεσα την έννοια του ρήματος.
- Μπαίνει σε μια από τις πλάγιες πτώσεις.

ΤΙ ΤΙΘΕΤΑΙ ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ◀ Ουσιαστικό ή επίθετο ◀ Αντωνυμία ή αριθμητικό ◀ Μετοχή (επιθετική) ◀ Αναρθρο απαρέμφατο ◀ Έναρθρο απαρέμφατο ◀ Ονοματική πρόταση <ul style="list-style-type: none"> α. ειδική β. ενδοιαστική γ. πλάγια δ. αναφορική ◀ Άρθρο και άκλιτη λέξη ή φράση ◀ <i>Εἰς, περί, ὑπέρ</i> + αιτιατική (ποσό κατά προσέγγιση) ◀ <i>κατά</i> + αιτιατική (χωρισμό) ◀ <i>ἐπί</i> + αιτιατική (έκταση) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ὅρῳ τὸν ἄνδρα. Βοηθῶ τῇ πατρίδι. ▶ Ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. ▶ Ἐαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ. ▶ Κύρος ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἑξακισχιλίους. ▶ Σωκράτης τὰ μέγιστα πάντας τοὺς βουλομένους ὠφέλει. ▶ Συμβουλεύω τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδῶν ποιῆσθαι. ▶ Τοῦ ζῆν αὐτὸν ἀπεστέρησαν. ▶ Οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις; ▶ Ὑποπτεύομεν καὶ ἡμεῖς μὴ οὐ κοινοὶ δικασταὶ ἀποβῆτε. ▶ Χρὴ ὄρᾶν τοὺς Ἀργεῖους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος. ▶ Κύρος ἔχων οὐς εἶρηκα ὠρμάτο ἀπὸ Σάρδεων. ▶ Ἡ δὲ τοὺς μὲν ἐνουθέτει τοῖς δ' ἠπειλεῖ. ▶ Ξενοφῶν ἑώρα τὰ πέραν. ▶ Ἀθηναῖοι ἐξέβαλον ὑπὲρ τοὺς διακοσίους. ▶ Νικίας ἠγγελλεν καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων. ▶ Τοῦ οἰκοδομήματος ἐπὶ μέγα κατέσεισεν.

☞ **Αντικείμενο κατά πρόληψη** έχουμε, όταν το υποκείμενο μιας δευτερεύουσας πρότασης προλαμβάνεται και γίνεται αντικείμενο ή γενική αντικειμενική στην πρόταση απ' την οποία εξαρτάται η δευτερεύουσα. Μετά την πρόληψη η δευτερεύουσα γίνεται επεξήγηση στο υποκείμενό της.

Καὶ ἐφοβοῦντο τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποστῶσιν.

Μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει.

ΡΗΜΑΤΑ

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> • ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ λέγονται τα ρήματα που έχουν αντικείμενο. ♦ μονόπτωτα (παίρνουν ένα μόνο αντικείμενο) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης. ▶ Πᾶς τῷ ἀδικουμένῳ βοηθεῖτω.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ♦ δίπτωτα (παίρνουν δύο αντικείμενα) • ΑΜΕΤΑΒΑΤΑ λέγονται τα ρήματα που δεν έχουν αντικείμενο. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>Μετάδος ἡμῖν τῆς εὐπραξίας.</i> ▶ <i>Οἱ Κορίνθιοι χρήματα ἤτησαν τοὺς Θηβαίους.</i> ▶ <i>Ἐτελεύτησε Δαρεῖος.</i>



ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ



ΜΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ

☞ **Εξωτερικό αντικείμενο:** αυτό που υπάρχει πριν από την ενέργεια του υποκειμένου του ρήματος.

*Οὗτοι πάντες πολεμικὰ ὄπλα κατεσκεύαζον.
Ὁ βασιλεὺς ἔπεμψε κήρυκας.*

☞ **Εσωτερικό αντικείμενο:**

1) φανερώνει το **αποτέλεσμα** κάποιας ενέργειας. Με τέτοιο αντικείμενο συντάσσονται τα ρήματα που σημαίνουν δημιουργία.

*Οἱ στρατιῶται ὤρυξαν τάφρον.
Γράφω ἐπιστολήν.*

2) κυρίως **εσωτερικό ή σύστοιχο:** είναι το κατ' αιτιατική αντικείμενο που ετυμολογικά προέρχεται από την ίδια τη ρίζα του ρήματος ή άλλου συνωνύμου.

Βλάπτω βλάβην. Ἀσθενῶ νόσον.

ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΣΤΟΙΧΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ◀ Χωρίς επιθετικό προσδιορισμό. ◀ Με επιθετικό προσδιορισμό. ◀ Παράλειψη του σύστοιχου αντικειμένου, επειδή η έννοιά του καλύπτεται και εκφράζεται από το ρήμα, οπότε ο επιθετικός προσδιορισμός παραμένει αμετάβλητος ή μετατρέπεται στο ουδέτερο γένος πληθυντικού αριθμού και σπανιότερα ενικού. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>Φυλάττουσι φυλακάς.</i> ▶ <i>Ἐνανμάχησαν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.</i> ▶ <i>Ἡ πόλις μεγάλην ζημίαν ζημιώσεται.</i> ▶ <i>Πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦσι.</i> ▶ <i>Μεγίστους ἀγῶνας ἠγώνισμαι.</i> ▶ <i>Βάδιζεν τὴν εὐθείαν.</i> ▶ <i>Παῖσον διπλήν.</i> ▶ <i>Τί δεῖ λέγειν τὰ πολλά (τοὺς πολλοὺς λόγους).</i> ▶ <i>Υβρίζει δεινά (δεινὴν ὕβριν).</i> ▶ <i>Πράττουσι μέγα (μεγάλην πράξιν).</i>

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στα δικανικά ρήματα το σύστοιχο αντικείμενο **δίκην**, που συνήθως εννοείται προσδιορίζεται και από γενική της αιτίας .

Δικάζουσιν ἀχαριστίας (δίκην).

ΑΣΚΗΣΗ 5 Να βρείτε τα αντικείμενα των ρημάτων και των ρηματικών τύπων.

ΟΜΑΔΑ Α'

➡ Απάντηση σελ. 192

- 1) Ἐπιβουλήν οὖν ταύτην ἐπιβουλεύουσι.
- 2) Οἱ Καρχηδόνιοι αἰροῦσιν ἐν τρισὶ μῆσι δύο πόλεις Ἑλληνίδας.
- 3) Κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν.
- 4) Οἱ Ἀθηναῖοι τοσαύτας ἑορτὰς ἑώρταζον, ὅσας οὐδεμία τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων, καὶ τοσαύτας δίκας ἐδικάζοντο, ὅσας οὐδὲ πάντες ἄνθρωποι.
- 5) Οὗτοι ἀνέωξαν τὰς πύλας.
- 6) Θαύμαζε τὴν ἀρετὴν τῶν προγόνων.
- 7) Ἔλεγον τοιάδε.
- 8) Παῖσον διπλὴν πληγὴν.
- 9) Κῦρος ἔτι παῖς ὢν θηράσας ἐκινδύνευσεν τοὺς ἐσχάτους κινδύνους.
- 10) Δέομαι ὑμῶν δέησιν δικαίαν.
- 11) Ἦγωνίσαντο ἄνισον ἀγῶνα καὶ πολλὰ ἔπαθον.
- 12) Τὴν κακίστην δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσιν.
- 13) Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγε.
- 14) Δοκεῖ ὑπ' αὐτοῦ μέγα βεβλάφθαι.
- 15) Φιλοκτῆτης δεινὴν νόσον ἐνόσει.
- 16) Ἐπέτρεπον τοὺς παῖδας διδασκάλοις.
- 17) Πολλὰ μεθ' ὑμῶν κεκινδυνεύκαμεν.
- 18) Νικίας οὕτωσιν τοὺς οἰκέτας ἔξω τῆς γῆς ἐξέπεμψε.
- 19) Ὁ τοίνυν Ἴσμηνας περιελόμενος τὸν δακτύλιον ἔρριψεν ἀδήλως παρὰ τοὺς πόδας.

ΟΜΑΔΑ Β'

➡ Απάντηση σελ. 192

- 1) Ζῶ βίον μοχθηρόν.
- 2) Δεῖ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι τὸν ἄρχοντα, εἰ μέλλει φυλακὰς φυλάξαι.
- 3) Τοῦτον δὲ τὸν λόγον οὐ χαλεπὸν ἐστὶν αὐτοῦ ἀφελέσθαι.
- 4) Ἠτύχησαν τοῦτο τὸ εὐτύχημα.
- 5) Ἐπιστέλλει Εὐβοεῦσιν ταύτας ἐπιστολάς.
- 6) Εἴλοντο αὐτὸν στρατηγόν.
- 7) Ἡ εἰρήνη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὑψηλὸν ἦρε.
- 8) Ἄς ἐλπίδας ὀνομάζομεν.
- 9) Τὴν ὀρμὴν, ἣν περὶ τὸ πρῶτον ὀρμήσαμεν. ...
- 10) Δεῖ τῶν ποιητῶν τὰ βέλτιστα μανθάνειν.
- 11) Οὗτοι τοῦ βίου ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπορεύθησαν.
- 12) Φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα, ὅσια πανουργήσασα.
- 13) Πολλὸν ἐχθίων ἔσει σιγῶσ' ἐὰν μὴ κηρύξης πᾶσι τάδε.
- 14) Ἄλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐμὴν δυσβολίαν παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο.
- 15) Ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τ' ἀμήχανα.

ΑΣΚΗΣΗ 6 Να αναλύσετε τα σύστοιχα αντικείμενα σε ονοματικά σύνολα ή να παραλείψετε το καθαρό σύστοιχο αντικείμενο μετατρέποντας τον επιθετικό προσδιορισμό σε αντικείμενο.

➡ Απάντηση σελ. 193

- 1) Λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά.
- 2) Σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

- 3) Φῆς, ἡ καταρνή μὴ δεδρακέναι τάδε.
- 4) Ἀλλ' ἢ τυραννίς πολλὰ τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ κάξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἅ βούλεται.
- 5) Δέδρακα τοῦτο τὸ ἔργον.
- 6) Σὺ οὐ λέγεις ὀρθῶς τάδε.
- 7) Τοὺς πλείστους ἂν εὕροιμεν πλείστα περὶ τὰς πράξεις ἐξαμαρτάνοντας.
- 8) Οὗτοι πλείστα τοὺς οἴκους τοὺς αὐτῶν ἀφελήσουσιν.
- 9) Πλείω τούτων ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων ῥάδιον καταμαθεῖν.
- 10) Ὅστ' οὐ δέδοικα μὴ φανῶ μείζω λέγων τῶν ἐκείνῳ προσόντων.

▶ ΑΜΕΣΟ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

- Τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων λέγονται το ένα άμεσο και το άλλο έμμεσο.
- Αν το ρήμα συντάσσεται με δυο αιτιατικές,
 - ♦ η αιτιατική που δηλώνει πρόσωπο είναι το άμεσο, ενώ εκείνη που δηλώνει πράγμα είναι το έμμεσο.
Διδάσκω τὴν μουσικὴν (έμμεσο) σε (άμεσο).
- Αν το ρήμα συντάσσεται με αιτιατική και δοτική ή γενική,
 - ♦ η αιτιατική είναι το άμεσο και η γενική ή δοτική το έμμεσο.
*Μὴ καταγνῶς τοσαύτην δυστυχίαν (άμεσο) τῶν ἀνθρώπων (έμμεσο)
 Οἱ στρατηγοὶ ἐδίδουσαν μισθὸν τοῖς στρατιώταις.*
- Αν το ρήμα συντάσσεται με γενική και δοτική,
 - ♦ η δοτική είναι το έμμεσο αντικείμενο και η γενική το άμεσο.
Ἡ ολιγαρχία τοῖς πολλοῖς τῶν κινδύνων μεταδίδωσι.

▶ ΜΕ ΓΕΝΙΚΗ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ◀ Μνήμης ή λήθης (μιμνήσκομαι, μνημονεύω, επιλανθάνομαι κ.ά.) ◀ Επιμέλειας, αμέλειας και φειδούς (επιμέλομαι, κήδομαι, φροντίζω κ.ά.) ◀ Επιθυμίας, απόλαυσης, μετοχής, πλησμονής, στέρησης (επιθυμῶ, ὀρέγομαι, μετέχω, στεροῦμαι, ἀπολαύω, ἀπορῶ κ.ά.) ◀ Επιτυχίας, αποτυχίας, απόπειρας (επιτυγχάνω, ἀξιοῦμαι, σφάλλομαι κ.ά.) ◀ Έναρξης, λήξης (ἄρχω, ἄρχομαι, λήγω, παύομαι κ.ά.) ◀ Αρχής και εξουσίας (ἄρχω, βασιλεύω, ἡγοῦμαι, δεσπόζω κ.ά.) ◀ Χωρισμού, απομάκρυνσης, απαλλαγής 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Τούτων οὐ δεῖ ἀμνημονεῖν. ▶ Δέδοικα μὴ ἐπιλαθῶμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. ▶ Σοῦ γὰρ οὖν προκήδομαι. ▶ Ἐαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ. ▶ Εἰ καὶ δυνήσῃ γε· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. ▶ Παῦσαι πρὶν ὀργῆς μεστῶσαι λέγων. ▶ Μετεσχέκαμεν δὲ ὑμῖν ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων. ▶ Τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐστερήθησαν. ▶ Οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. ▶ Οἱ Πελοποννήσιοι καὶ τούτου διήμαρτον. ▶ Ταύτης τῆς ἐλπίδος ἐψεύσθημεν. ▶ Οἱ κακοὶ ἄρχονται τῆς φυγῆς. ▶ Θρήνων καὶ γόων ἐπαύσαντο. ▶ Καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος. ▶ Ναυσὶ τῆς τε θαλάττης ἐκράτει καὶ τῶν νήσων. ▶ Γλώσσης πανταχοῦ πειρῶ κρατεῖν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<p>(ἀπέχω, ἀφίεμαι, ἀπαλλάττω κ.ά.)</p> <p>◀ Σύγκρισης, διαφοράς, υπεροχής (ὑπερέχω, διαφέρω, πλεονεκτῶ, μειονεκτῶ, περιγίγνομαι κ.ά.)</p> <p>◀ Αίσθησης, αφής, ακοής, όσφρησης, γεύσης, οσμής (αισθάνομαι, ἄπτομαι, ψάύω, ἔχομαι, ἀντέχομαι, όσφραίνομαι, γεύομαι κ.ά.)</p> <p>◀ Σύνθετα με τις προθέσεις ἀπό, ἐκ, πρό, ὑπέρ, κατά.</p>	<p>▶ Ἔδοξέ μοι εἰς λόγους ἔλθεῖν, ὅπως ἐξέλοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν.</p> <p>▶ Ἀπήλλαξέ με φλυαρίας.</p> <p>▶ Τοσοῦτον ἡ ἡμετέρα πόλις τῶν ἄλλων διήνεγκεν.</p> <p>▶ Μετὰ τὴν ἐν Ἰσῶ μάχην οἱ περὶ Ἀλέξανδρον διαίτης βαρβαρικῆς ἐγεύσαντο.</p> <p>▶ Ἄκουε πάντων, ἐκλέγου δ' ἅ συμφέρει.</p> <p>▶ Οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες τῆς ἐπιστολῆς τὸν Νικίαν οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς.</p> <p>▶ Πυθέας πολλάκις κατεγέλα Δημοσθένους.</p> <p>▶ Οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.</p>

~ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- ☞ Τα ρήματα που σημαίνουν συμμετοχή και μετάληψη συντάσσονται με γενική η οποία ουσιαστικά είναι διαιρετική.

Οὐ μετέλαβον τὸ πέμπτον (μέρος) τῶν **ψήφων.**

Οἱ ἀπολαύοντες τῶν σῶν **ἀγαθῶν.**
- ☞ Τα ρήματα που συντάσσονται κανονικά με αιτιατική, όταν πρόκειται να δηλωθεί ότι η ενέργειά τους εκτείνεται σε μέρος μόνο του αντικειμένου, συντάσσονται με γενική διαιρετική.

Ὁ βασιλεὺς τῶν **ἑαυτοῦ** ἐδίδου.

Ἔτεμον **τῆς γῆς.**
- ☞ Τα ρήματα **ἀγαπῶ, ποθῶ, φιλῶ** συντάσσονται με αιτιατική.

Ἀγαπάτε **τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.**
- ☞ Το **ἀγαπῶ**, όταν συντάσσεται με δοτική, σημαίνει αρκούμαι.

Τισσαφέρνης οὐκ ἠγάπησεν **τοῖς πεπραγμένοις.**
- ☞ Το **ὄρω** συντάσσεται με αιτιατική.

Ἐώρα **τὸ Λιμνώδες** τοῦ Στρυμόνος καὶ **τὴν θέσιν** τῆς πόλεως.
- ☞ Τα ρήματα **ἀκούω** και **αἰσθάνομαι** συντάσσονται.
 - ♦ με γενική, για να δηλωθεί η άμεση αντίληψη (**αυτηκοῖα**):

Πρῶτον χθὲς ἀληθινῶν **λόγων** ἤκουσα περὶ ἑμαντοῦ.

Ἐγὼ ἠσθόμην **τῶν τεχνωμένων.**
 - ♦ με αιτιατική, για να δηλωθεί η έμμεση αντίληψη (**ετεροκοῖα**).

Ἦσθετο **τὴν βοήν.**

Πάντα ἀκήκοας **λόγον.**
- ☞ Το **κρατῶ** με γενική σημαίνει **εξουσιάζω**, ενώ με αιτιατική σημαίνει **νικῶ**.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον διαγωνισάμενος ἐπεκράτησε **τῶν πολεμίων.**

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτησαν **Λακεδαιμονίους.**
- ☞ Η γενική των ρημάτων που δηλώνουν **υπεροχή, διαφορά, σύγκριση** είναι ταυτόχρονα και **β' όρος σύγκρισης**.

Ἀγαθὸς ἀρχων οὐδὲν διαφέρει **πατρὸς ἀγαθοῦ.**
- ☞ Η γενική κοντά στα ρήματα **γίγνομαι, φύομαι, γεννῶμαι** δηλώνει την καταγωγή.

Δαρείου καὶ **Παρυσάτιδος** γίνονται παῖδες δύο.
- ☞ Τα ρήματα που σημαίνουν **ποιεῖν τι ἐκ τινος** συντάσσονται με γενική της **ύλης**.

Φοίνικος αἱ θύραι πεποιημένοι.

- ☞ Τα ρήματα που σημαίνουν **πλησμονή** μπορούν να συνταχθούν με δοτική **οργανική**.
Δακρύοισι γὰρ Ἑλλάδ' ἄπασαν ἐπλησεν.
- ☞ Το **ἡγοῦμαι** με δοτική σημαίνει **οδηγώ**.
Κῦρος ἡγήσατο τοῖς στρατιώταις εἰς Καστωλοῦ πεδίον.

ΑΣΚΗΣΗ 7 Να βρείτε τα αντικείμενα των ρημάτων που συντάσσονται με γενική και να δηλώσετε τη σημασιολογική κατηγορία στην οποία ανήκει το ρήμα.

ΟΜΑΔΑ Α'

⇒ Απάντηση σελ. 193

- 1) Οὐδείς πολέμον ἐρά.
- 2) Ἐνέπλησεν πάντα ἐλπίδων.
- 3) Οἱ θεοὶ πάντων κρατοῦσι.
- 4) Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνου.
- 5) Ἀγησίλαος ἔτι μὲν νέος ὢν ἔτυχε τῆς βασιλείας.
- 6) Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἠμέλει.
- 7) Λόφος ὑπέγκειται τῆς πεδιάδος.
- 8) Τῶν μὲν τιμῶν μετέχειν βούλεσθε, τῶν δὲ κινδύνων οὐ.
- 9) Μὴ ἐμοῦ προτάρβει τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
- 10) Ἀναξαγόρου βιβλία γέμει τούτων τῶν λόγων.
- 11) Διεπειράτο τῆς ἀνδραγαθίας αὐτῶν.
- 12) Ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης.
- 13) Ἥλλάξαντο πολλῆς εὐδαιμονίας πολλὴν κακοδαιμονίαν.
- 14) Κῦρος ἐπιλαθόμενος πάντων ὧν ἤκουσεν, ἐδίωκε τὴν ἔλαφον.
- 15) Ὅμως καὶ τούτων ὑπαρχόντων οὐκ ἂν ἀποσταίην ὧν διανοήθην.
- 16) Ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν.
- 17) Καίτοι οὐκ εἰκὸς ἦν ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων.
- 18) Περηφανῶς ἐτόλμησαν ἐμοῦ καταψεύσασθαι.
- 19) Εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ.
- 20) Τῶν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε.
- 21) Ἐνέπλησαν καὶ τὰ Μέγαρα καὶ τὰς Θήβας τῶν ὑποχωρούντων.
- 22) Ἡ βουλή ἡδέως αὐτῶν κατεψηφίζετο.
- 23) Ἐνόμιζον ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.

ΟΜΑΔΑ Β'

⇒ Απάντηση σελ. 194

- 1) Ὅτου ἂν βουλώμεθα τευξόμεθα.
- 2) Θάνατος κατεγνώσθη αὐτῶν.
- 3) Δέομαι ὑμῶν πᾶσιν ἀποδεῖξαι ὡς χρημάτων οὐκ ἐφίεσθε, ἀλλὰ τῆς πόλεως ἐπιμελεῖσθε καὶ οὐκ ἀκούετε τῶν συμβουλευόντων αἰσχροῦ.
- 4) Ἐγένετο ὁ Εὐμάρης οὗτος Νικοκλέους.
- 5) Σὺ παιδείας ἐπιθυμεῖς.
- 6) Ὁ μὴδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου.
- 7) Σωκράτης ὠφέλει τοὺς συνόντας.
- 8) Πολίτου ἀγαθοῦ νομίζω προκινδυνεύειν ἐθέλειν τοῦ πλήθους.
- 9) Ἄνθρωπος ξυνέσει ὑπερέχει τῶν ἄλλων.
- 10) Ἐφοβοῦντο μὴ ξυντρίψωσι τῶν νεῶν.
- 11) Ἀμείνονος μοίρας μεταλαμβάνει.
- 12) Τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παρακεχωρήκατε Φιλίππου.

- 13) Καίτοι τὸ ἐν τῇ κρατίστῃ πόλει ὑπὸ τῶν ἀρίστων κριθέντα τοῦ καλλίστου γέρωσ ἀξιοθῆναι ποίων ἔτι τεκμηρίων προσδεῖται τῆς γε πρὶν ἄρξαι αὐτὸν τῆς ἀρετῆς.
- 14) Τὸ μὲν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ διακλαπὲν πολὺ καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν ἄτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ληφθέντων.
- 15) Τίς γὰρ οὐκ ἂν μισήσειεν ἅμα καὶ καταφρονήσειε πρῶτον μὲν τῶν περὶ τὰς ἔριδας διατριβόντων, οἱ προσποιῶνται μὲν τὴν ἀλήθειαν ζητεῖν, εὐθύς δ' ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπαγγελμάτων ψευδῆ λέγειν ἐπιχειροῦσιν.
- 16) Πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι λυπηρὸν ἐστὶ καὶ χαλεπὸν, ἄλλως τε κὰν ὑπ' ἐχθροῦ τῷ τοῦτο συμβαίῃ.
- 17) Ἀριστείδης τῆς βραδύτητος αὐτοῖς ἐνεκάλει.
- 18) Τὰ μὲν μικρὰ ράδιον τοῖς λόγοις ὑπερβαλέσθαι, τῶν δὲ χαλεπὸν τοῦ μεγέθους ἐφικέσθαι.
- 19) Ἦγοῦμαι οὖν πρέπει τοὺς δόξης ὀρεγομένους καὶ παιδείας ἀντιποιουμένους τῶν σπουδαίων ἀλλὰ μὴ τῶν φαύλων εἶναι μιμητάς.
- 20) Οἱ μῆτε τῶν ἰδίων πῶ μῆτε τῶν κοινῶν φροντίζοντες τούτοις μάλιστα χαίρουσιν τῶν λόγων οἱ μὴδὲ πρὸς ἐν χρήσιμοι τυγχάνουσιν ὄντες.
- 21) Μέλλομέν σοι συμβουλεύειν, ὧν χρῆ τοὺς νεωτέρους ὀρέγεσθαι καὶ τίνων ἔργων ἀπέχεσθαι καὶ ποίοις τισὶν ἀνθρώποις ὀμιλεῖν καὶ πῶς τὸν ἑαυτῶν βίον οἰκονομεῖν.
- 22) Ὅσοι γὰρ τοῦ βίου ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπορεύθησαν, οὗτοι μόνου τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι γνησίως ἠδυνήθησαν.
- 23) Οὐκ ὀλιγῶρων τῆς ἀρετῆς οὐδὲ ραθυμῶν διετέλεσε τὸν βίον.
- 24) Ἀλλ' ἀπέλαυε μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητός, ἐπεμελεῖτο δὲ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἀθάνατος.
- 25) Οὕτω δὲ τὴν γνώμην οὐ δυνατὸν διατεθῆναι τὸν μὴ πολλῶν καὶ καλῶν ἀκουσμάτων πεπληρωμένον.
- 26) Καταφρόνει τῶν περὶ τὸν πλοῦτον σπουδαζόντων.
- 27) Πολλοῖς γὰρ ἡ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας.
- 28) Πολλὴν δ' ἂν τοῖς θεοῖς χάριν σχοίην, εἰ μὴ διαμάρτομι τῆς δόξης ἧς ἔχων περὶ σοῦ τυγχάνω.
- 29) Μόνος ἐπελάβετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ περὶ τῆς ἀποτομῆς τῶν χειρῶν ψηφίσματος.

▶ ΜΕ ΔΟΤΙΚΗ

ΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΔΟΤΙΚΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ◀ Ὅσα δηλώνουν πρέπει, αρμόζει, προσήκει. ◀ Ὅσα δηλώνουν φιλική ή εχθρική διάθεση ή ενέργεια (εὐνοῶ, ἀρέσκω, λυσιτελῶ, ἐπιβουλεύω, μάχομαι, πολεμῶ κ.ά.) ◀ Ὅσα δηλώνουν ευπείθεια, υποταγή, ἀμιλλα, συμφιλίωση (πείθομαι, διαγωνίζομαι, ἀμιλλῶμαι κ.ά.) ◀ Ὅσα δηλώνουν ακολουθία, διαδοχή, προσέγγιση, μείξη, επικοινωνία (ἀκολουθῶ, ἔπομαι, διαδέχομαι, μείγνυμαι κ.α.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ὁρόντας Πέρσης ἀνὴρ ἦν, προσήκων βασιλεῖ. ▶ Ὁ κάλλιστος ἔπαινος τῷ νικᾶν πρέπει. ▶ Πολλὰ τοῦ ἀρέσκειν ἐνεκα τῇ πόλει εἶπομεν. ▶ Σοφοῦ στρατηγοῦ ἐστὶ μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις καὶ μὴ ἐρίζειν τοῖς συμμάχοις. ▶ Ἀντέλεγον πολλοὶ μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις. ▶ Ὁρῶ ἐνίους μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύοντας ἢ τισιν αὐτῶν. ▶ Ἐγὼ τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι. ▶ Λύσανδρος τὰς ταχίστας τῶν νεῶν ἐκέλευσεν ἔπεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις. ▶ Πανταχοῦ τὰ ἡδέα τοῖς λυπηροῖς μείγνυται.

ΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΔΟΤΙΚΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ◀ Όσα δηλώνουν ισότητα, ομοιότητα, συμφωνία (ισούμαι, συμφωνώ, συγχωρώ, συμβαίνω κ.ά.) ◀ Τα σύνθετα με τις προθέσεις έν, σύν, υπό, επί, παρά, περί, προς και το επίρρημα όμοῦ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Τὰ ἔργα ὑμῶν οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις. ▶ Ἐξήκοντα μναὶ ἰσοῦνται ταλάντῳ. ▶ Ὁ στρατηγός κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς πολεμίοις. ▶ Κῦρος συγγενόμενος Κλεάρχῳ ἠγάσθη αὐτόν. ▶ Προσβαλόντες τῇ πόλει αἰρουῦσι κατὰ κράτος.
☞ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
<ul style="list-style-type: none"> ◀ Όσα σημαίνουν ωφελῶ και βλάπτω συντάσσονται με αιτιατική. <ul style="list-style-type: none"> • ΕΞΑΙΡΕΣΗ: λυσιτελῶ + δοτική. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ὡφέλει τοὺς συνόντας. ▶ Σωκράτης ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσιν.

☞ **ΑΣΚΗΣΗ 8** Να βρείτε τα αντικείμενα των ρημάτων που συντάσσονται με δοτική και να δηλώσετε τη σημασιολογική κατηγορία στην οποία ανήκει το ρήμα εξάρτησης.

ΟΜΑΔΑ Α'

☛ Απάντηση σελ. 194

- 1) Κακοῖς ὁμιλῶν καὶ σὺ ἐκβήσει κακός.
- 2) Οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ.
- 3) Πολὺν ἂν δικαιοτέρον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε.
- 4) Ὅρῳ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμένους.
- 5) Αἰεὶ πείθεσθε τοῖς νόμοις, ὧ νεοί.
- 6) Τῷ ἀνδρὶ, ὃν ἂν ἔλησθε, πείσομαι.
- 7) Χρὴ πάντας ἀμύνειν τῇ πόλει.
- 8) Ἐνετύγχανον τάφροις πλήρεσιν ὕδατος.
- 9) Φθονοῦσιν ἑαυτοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις.
- 10) Αἰ ἐσθῆτες ταῖς γυναιξὶν ἀρμόττουσιν.
- 11) Θεῶ μάχεσθαι δεινόν ἐστι.
- 12) Ἐκοινώνησαν τῶν κινδύνων ὑμῖν.
- 13) Τῇ βίᾳ πρόσσεισιν ἔχθραι.
- 14) Οὐκ ἔστι οὐθ' ἵππῳ ἄνευ χαλινῶ ἀσφαλῶς χρῆσθαι οὔτε πλούτῳ ἄνευ λογισμοῦ.
- 15) Ὁ κόθορνος ἀρμόττει τοῖς ποσὶν ἀμφοτέροις.
- 16) Λῦπαι ἡδοναῖς ἅμα κεράννυνται.
- 17) Ἐξήκοντα μναὶ ἰσοῦνται ταλάντῳ.
- 18) Ἀρταξέρξης τῇ μητρὶ διηλλάχθη.
- 19) Ἐπεὶ πλείων χρόνος ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.
- 20) Ἀλλ' εἴκε θυμῷ καὶ μετὰστασιν δίδου.
- 21) Ὅδε, ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ.
- 22) Ὅργίζομαι τοῖς πεπραγμένοις.
- 23) Οἱ Θραῖκες ἐπεὶ εὐτύχησαν τὸ εὐτύχημα τοῦτο, συνεβόων ἀλλήλοις.
- 24) Φίλιππος Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν.
- 25) Μὴ φθονεῖτε τοῖς ἔχουσι.
- 26) Μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις τῶν τριάκοντα.
- 27) Προσιόντες ἀλλήλοις πολλοὶ διελέγοντο.
- 28) Ἀντέλεγον πολλοὶ μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις.

ΟΜΑΔΑ Β'

► Απάντηση σελ. 195

- 1) Ὁ Λεοντιάδης ἠγεῖται τῷ Φοιβίδα εἰς τὴν ἀκρόπολιν.
- 2) Οὐδενὶ ἐγὼ διηλλάγην.
- 3) Οὗτος οὐκ ἐνέμεινε τοῖς ὄρκοις καὶ ταῖς σπονδαῖς.
- 4) Ἀθροοὶ γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις καὶ κατεπάτουν.
- 5) Καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας.
- 6) Οὔτε γὰρ ἂν ἀδικώτερον οὐδένας ἡμῶν εὔροϊτε τηλικαύταις συμφοραῖς περιπεπτωκότας.
- 7) οὐκ ἀξιούντες τοῦ Ἀλκιβιάδου ὑέος τσαυτήν δειλίαν καταγνῶναι, ὡς ἐκεῖνον πολλῶν ἀγαθῶν ἀλλ' οὐχὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον γεγενημένον.
- 8) Καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν εἶπον ταῦτα, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν ὀρθῶς λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν ἤρεσκεν ταῦτα.
- 9) Οἱ θεοὶ ἡμῖν συνεργούσιν.
- 10) Οὐδεὶς ἀδικώτερον ἡμῶν τοῖς κακοῖς περιέπεσεν.
- 11) Καὶ δίδωσιν ἑαυτὸν τοῖς πεισθεῖσι τοῖς καιροῖς...
- 12) Τῆς μὲν γνώμης, ᾧ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι μὴ εἶκειν Πελοποννησίοις.
- 13) Οἱ δὲ παρωκοδομήκασιν ἡμῖν τεῖχος.
- 14) Φιλεὶ Θεὸς συσπεύδειν τῷ κάμνοντι.
- 15) Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἤθελον οὔτε Θραξὶν οὔτε Σκύθαις διαγωνίζεσθαι.
- 16) Ὀργίζομαι τοῖς Ἀθηναίοις.
- 17) Ἀλλ' οἷδ' ἀρέσκουσα οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρή.
- 18) Εἶκειν οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.
- 19) Χρησταῖς γνώμαις ἔγωγ' ἐφέψομαι.
- 20) Τοῖς παιδεύειν προσποιουμένοις ἄξιον ἐπιτιμᾶν.
- 21) Μέλλομέν σοι συμβουλευεῖν, ὧν χρή τοὺς νεωτέρους ὀρέγεσθαι καὶ τίνων ἔργων ἀπέχεσθαι καὶ ποίοις τισὶν ἀνθρώποις ὀμιλεῖν καὶ πῶς τὸν ἑαυτῶν βίον οἰκονομεῖν.
- 22) Πρῶτον μὲν οὖν εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς μὴ μόνον θύων ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄρκοις ἐμμέναν.
- 23) Ἡγοῦ μάλιστα σεαυτῷ πρέπειν κόσμον, αἰσχύνην, δικαιοσύνην, σωφροσύνην.
- 24) Ἥδεώς μὲν ἔχε πρὸς ἅπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις.
- 25) Καὶ μὴ θαυμάσης, εἰ πολλὰ τῶν εἰρημένων οὐ πρέπει σοὶ πρὸς τὴν νῦν παρούσαν ἡλικίαν.
- 26) Οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν, οἱ δὲ συνόντες πρὸς χάριν ὀμιλοῦσιν.
- 27) Πρόσαντές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμετέραις διανοαῖς.

► ΡΗΜΑΤΑ ΜΕ ΔΥΟ ΑΙΤΙΑΤΙΚΕΣ

<ul style="list-style-type: none"> ◀ Ὅσα ἔχουν τὴν σημασίαν τοῦ ἐρωτῶ, ἀποκρύπτω, ἀποστερῶ, εἰσπράττω, αἰτῶ. ◀ Ὅσα ἔχουν τὴν σημασίαν τοῦ διδάσκω, υπενθυμίζω. ◀ Ὅσα ἔχουν τὴν σημασίαν τοῦ ἐνδύω, ἐκδύω. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Σωκράτης οὐκ ἐπράττετο χρήματα τοὺς μαθητάς. ▶ Οὐ τοῦτο ἐρωτῶ σε. ▶ Μὴ με κρύψης τοῦτο, ὃ μέλλω παθεῖν. ▶ Ἀναμνήσω ὑμᾶς τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους. ▶ Πρωταγόρας ἐπηγγέλλετο διδάξειν τοὺς νέους τὴν εὐβουλίαν. ▶ Ξενοφῶν τοὺς στρατιώτας ἐνέδυσεν καλὰς στολάς. ▶ Ἐξέδυσεν ἐμὲ τὴν ἐσθῆτα.
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ◀ Πολλά μεταβατικά ρήματα εκτός από το εξωτερικό αντικείμενο παίρνουν και σύστοιχο αντικείμενο. ◀ Τα ενεργητικά κλητικά, δοξαστικά, μεταποιητικά και προχειριστικά συντάσσονται με δύο αιτιατικές απ' τις οποίες η δεύτερη είναι κατηγορούμενο της πρώτης (<i>καλώ, ονομάζω, νομίζω, καθίστημι, αίρώ, ποιῶ</i> κ.ά.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δίκαια ὑμᾶς τιμωρησόμεθα. ▶ Οὔτοι ἀμελοῦντες τῶν οικειῶν πολλὰ ἀγαθὰ ἡμᾶς ἐργάζονται. ▶ Ὁρκισαν τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὄρκους. ▶ Νομίζομέν σε φίλον πιστὸν καὶ σύμμαχον. ▶ Κῦρον ἀπέδειξεν ὁ βασιλεὺς στρατηγὸν πάντων, ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζονται. ▶ Πανσανίας ἐβούλετο καταστῆσαι τὴν Ἑλλάδα ὑπήκοον Πέρσαις.
---	---

▶ ΡΗΜΑΤΑ ΜΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΟΤΙΚΗ

<ul style="list-style-type: none"> ◀ Τα ρήματα <i>λέγω, ὑπισχνούμαι, δίδωμι, δείκνυμι, φέρω, προσάγω, παρέχω, παραγγέλλω, παραινῶ</i> και τα συνώνυμά τους. ◀ Τα ρήματα που σημαίνουν ομοίωση, εξίσωση, συνδιαλλαγή, μείξη. ◀ Πολλά σύνθετα με τις προθέσεις <i>έν, σύν</i> (κυρίως) <i>ἐπί, πρός, ὑπό</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Κίλισσα λέγεται δεηθῆναι Κῦρον ἐπιδείξει τὸ στράτευμα αὐτῆ. ▶ Κῦρος ὑπισχνεῖται δώσειν ἑκάστῳ ἀνδρὶ πέντε μνᾶς. ▶ Τὰ τῶν Θετταλῶν πράγματα πολλὴν ἀθυμίαν παρεῖχεν Φιλίπῳ. ▶ Οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐδέοντο Κερκυραίων τοὺς φεύγοντας ξυναλλάξει σφίσι. ▶ Τὴν εὐβουλίαν ἄλλοις ὁμοιοῖ. ▶ Κῦρος συνέπεμψε τῇ Κιλίσει τοὺς Μένωνος στρατιώτας. ▶ Αἱ ἡδοναὶ οὔτε εὐεξίαν ἐνεργάζονται τῷ σώματι οὔτε ἐπιστήμην.
---	--

▶ ΡΗΜΑΤΑ ΜΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ

<ul style="list-style-type: none"> ◀ Τα ρήματα <i>κενῶ</i> (αδειάζω), <i>πληρῶ, ἐστιῶ</i> (φιλοξενῶ), <i>ἐρημῶ, πίμπλημι</i> και τα συνώνυμά τους. ◀ Τα ρήματα με τη σημασία του ακούω, πληροφοροφούμαι. ◀ Τα ρήματα με τη σημασία του παίρνω, οδηγώ, απομακρύνω, εμποδίζω. • Ρήματα με την παραπάνω σημασία συντάσσονται και με τελικό απαρέμφατο και με δύο αιτιατικές. ◀ Όσα έχουν τη σημασία ανταλλαγής και αγοραπωλησίας (<i>ἀξιῶ, τιμῶ, ἀλλάττω, πιπράσκω, ὠνοῦμαι, ἐκτιμῶ</i> κ.ά.) <ul style="list-style-type: none"> • Η γενική με τα ρήματα αυτά δηλώνει ἀξία ή τίμημα. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Διφθέρας ἐπίπλασαν χόρτου κούφον. ▶ Οὔτω πρᾶττων ἐρημοῖς σαντὸν φίλων. ▶ Βασιλεὺς ἤκουσε Τισσαφέρνους τὸν Κῦρον στόλον. ▶ Ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ▶ Ἐδοξέν μοι εἰς λόγους ἐλθεῖν ὅπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. ▶ Θάνατος χωρίζει τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος. ▶ Τίς με κωλύει κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων καὶ ὑμᾶς ἀφελέσθαι με τὸ ἀργύριον τοῦτο. ▶ Οἱ βάρβαροι Θεμιστοκλέα μεγίστων τιμῶν ἠξίωσαν. ▶ Οἱ ἀγαθοὶ οὐδενὸς ἂν κέρδους τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν ἀνταλλάξαιτο.
---	--

<p>◀ Όσα έχουν τη σημασία του ψυχικού πάθους (θανυμάζω, εὐδαιμονίζω, ὀργίζομαι, οἰκτείρω κ.ά.) και τα δικαστικά (διώκω, γράφομαι, καταψηφίζομαι κ.ά.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η γενική με τα ρήματα αυτά δηλώνει την αιτία, το έγκλημα ή την ποινή. <p>◀ Όσα είναι σύνθετα με τις προθέσεις κατά (κυρίως), πρό, ἐκ, ἀπό.</p>	<p>▶ Πολλάκις εὐδαιμονίσα σε τοῦ τρόπου.</p> <p>▶ Μιλτιάδην ἐδίωξαν οἱ ἐχθροὶ τυραννίδος τῆς ἐν Χερρονήσῳ.</p> <p>▶ Μέλητος ἐγράψατο Σωκράτη ἀσεβείας.</p> <p>▶ Οἱ Ἕλληνες προεκινδύνευσαν τῶν Ἑλλήνων μεγίστους κινδύνους.</p> <p>▶ Ἀθηναῖοι θάνατον κατεψηφίσαντο τῶν ἐν Ἀργινοῦσαις στρατηγῶν.</p>
---	--

▷ ΡΗΜΑΤΑ ΜΕ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΟΤΙΚΗ

<p>◀ Όσα σημαίνουν συμμετοχή και μετάδοση (μετέχω, κοινωνῶ, μεταδίδωμι, μεταλαμβάνω, ἀντιποιούμαι, ἀμφισβητῶ κ.ά.)</p> <p>◀ Όσα σημαίνουν παραχωρῶ και το ρήμα φθονῶ, όταν έχει την έννοια του αρνούμαι σε κάποιον κάτι από φθόνο.</p> <p>◀ Τα δικαστικά ρήματα τιμῶ, τιμῶμαι <u>ὁ δικαστής τιμᾶ τινί τινος</u> = ο δικαστής ορίζει ποινή. <u>ὁ κατηγορος τιμᾶται τινί τινος</u> = ο κατηγορος προτείνει ποινή. <ul style="list-style-type: none"> • Η γενική θεωρείται της ποινής. </p>	<p>▶ Τοῖς φίλοις μεταδίδοτε τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν.</p> <p>▶ Οὐκ ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ τῆς ἀρχῆς.</p> <p>▶ Εὐμόλπος ἠμφεσβήτησεν Ἐρεχθεῖ τῆς πόλεως.</p> <p>▶ Τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παρακεχωρήκατε τῷ Φιλίππῳ.</p> <p>▶ Ἐπειδὴν ἡ στρατεία λήξῃ, οὐ τινι φθονήσω τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐδαιμονίας.</p> <p>▶ Ὁ κατηγορος βούλεται θανάτου σοι τιμᾶσθαι.</p> <p>▶ Κρίτων ἐβούλετο ὑποτιμᾶσθαι Σωκράτει ἀειφυγίας.</p>
--	--

➤ ΑΣΚΗΣΗ 9 **Να βρείτε τα αντικείμενα και να δηλώσετε τη σημασιολογική κατηγορία στην οποία ανήκει το ρήμα.**

ΟΜΑΔΑ Α΄

➡ Απάντηση σελ. 195

- 1) Οἶμαι δεῖν διδόναι παρρησίαν ἐκάστῳ τῶν συμβουλευόντων.
- 2) Νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν.
- 3) Μὴ μείζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας.
- 4) Ἐμὲ Ἀγόρατος τῶν πατρῶων ἀπεστέρηκε.
- 5) Ἀπαντας οἱ τριάκοντα τῆς πατρίδος ἐξήλασαν.
- 6) Ὀικτεῖρεν ἡμᾶς τοῦ πάθους.
- 7) Θάλπους καὶ ψύχους καὶ σιτίων ἀνάγκη καὶ τοῖς δούλοις μεταδίδοναι.
- 8) Ὁ Θεμιστόκλεις, ἀκούση μου τὰ πράγματα καὶ πᾶσαν σοι τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ καὶ μὴ μοι φθονήσης τοῦ μαθήματος.
- 9) Σὲ πρῶτον αἰτιάσονται οἱ Ἕλληνες τῆς ἀβουλίας καὶ καταγνώσονται σοι τὴν αἰτίαν, ὅτι τὸν ὄλεθρον τὴν Ἑλλάδα εἰργάσω, ἴσως σε διώξονται δειλιάς.

- 10) Κῦρος διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι διὰ παντός τοῦ βίου πολλά τοὺς παρόντας ἀνηρώτα.
.....
- 11) Μετάδος τῶ βουλομένῳ τοῦ ἐν τῇ σῆ ψυχῇ πλούτου.
- 12) Τέτιξ λιμώττων ἤτει μύρμηγκας τροφήν.
- 13) Τῶν ψιλῶν τινες τὸ ὕδωρ προσήνεγκαν τῶ βασιλεῖ.
- 14) Οἱ δ' Ἕλληνες ἀξιῶσουσί σε μεγάλων τιμῶν ἐπὶ τῇ βεβαίᾳ νίκῃ.
- 15) Ἀρίστιππος αἰτεῖ Κῦρον μισθὸν τριῶν μηνῶν.
- 16) Δημοσθένης συνεβούλευεν Ἀθηναίους ἐκπολεμῆσαι Φιλίππῳ.
- 17) Ἡμᾶς οἱ θεοὶ τῆς ἀσεβείας ἐτιμωρήσαντο.
- 18) Σίτου καὶ τροφῆς χρῆ μεταδίδόναι τοῖς αἰχμαλώτοις· πολεμικῆς δὲ τέχνης καὶ ἐπιστήμης οὐ μεταδοτέον τοῖς πολεμίοις.
.....
- 19) Οἱ ἐν Μαραθῶνι ἔπαυσαν τοὺς Ἕλληνας τοῦ φόβου τῶν Περσῶν.
.....
- 20) Δόλω τινὲς βουλευούσιν ἐκβαλεῖν με πλούτου.

ΟΜΑΔΑ Β'

► Απάντηση σελ. 196

- 1) Νικίας Γυλίππῳ ἐάντὸν παραδίδωσι, πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς Συρακοσίοις.
.....
- 2) Τούτους συλλαμβάνοντες ὑπήγον θανάτου.
- 3) Τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς μηδὲν κακὸν εἰργάζετο.
- 4) Παραδίδομεν ὑμῖν Θηραμένην τουτονὶ κατακεκριμένον κατὰ τὸν νόμον.
- 5) Ἐνέπλησαν καὶ τὰ Μέγαρα καὶ τὰς Θήβας τῶν ὑποχωρούντων.
- 6) Πολλὰ μεθ' ὑμῶν κεκινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.
- 7) Κἀκεῖνοι παραδόντες ὑμᾶς τῷ ἡδίκημένῳ τούτῳ δήμῳ οἴχονται ἀπιόντες.
- 8) Τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ κάμοι κηρύξαντα ἔχειν.
- 9) Ἀλλ' οὖν προμνήσῃς γε τοῦτο μηδενὶ τοῦργον.
- 10) Πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶς, ἐὰν μὴ κηρύξης πᾶσι τάδε.
- 11) Τόδε ἄνδρας ἐξανίστησι δόμων.
- 12) Ρώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ἀφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψεν.
.....
- 13) Πάντων γὰρ τούτων πολλοὶ κοινωνοῦμεν ἀλλήλοις.
- 14) Ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον.
- 15) Ἡ μὲν γὰρ αὐτοῖς χρήματα καὶ δόξαν καὶ φίλους ἐνεχείρισεν.
- 16) Οἷς δεῖ παραδείγμασι χρώμενόν σ' ὀρέγεσθαι τῆς καλοκαγαθίας.
.....